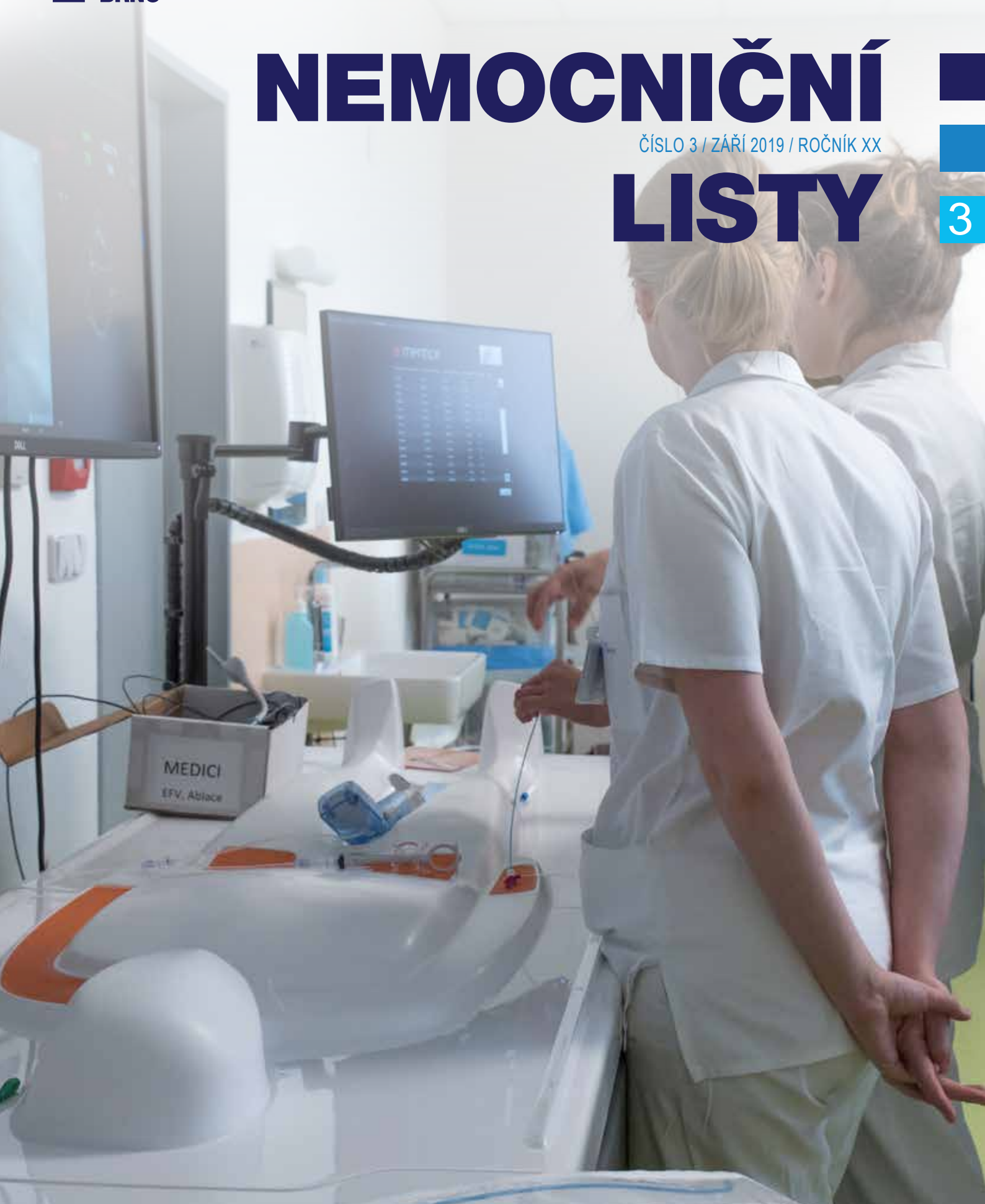

NEMOCNIČNÍ LISTY

ČÍSLO 3 / ZÁŘÍ 2019 / ROČNÍK XX

3

ROZPIS ZÁPASŮ FC ZBROJOVKY BRNO PODZIM 2019

2. kolo **FK Pardubice** **26.7.2019** **19:00**

4. kolo **FK Ústí nad Labem** **9.8.2019** **19:00**

6. kolo **MFK Vítkovice** **23.8.2019** **19:00**

8. kolo **SK Líšeň** **13.9.2019** **19:00**

10. kolo **FC Hradec Králové** **27.9.2019** **19:00**

12. kolo **FK Varnsdorf** **18.10.2019** **19:00**

14. kolo **FK Slavoj Vyšehrad** **1.11.2019** **19:00**

15. kolo **1. SK Prostějov** **8.11.2019** **19:00**

ZÁPASY SE HRAJÍ NA MĚSTSKÉM FOTBALOVÉM STADIONU SRBSKÁ

CENY PERMANENTEK NA NOVOU SEZÓNU.

ZÁKLADNÍ: 1.300,- **VĚRNOSTNÍ: 1.100,-** (po předložení permanentky z minulé sezóny)

STUDENTSKÁ: 750,- (po předložení ISIC Karty) **SENIORSKÁ: 750,-** (nad 65 let věku)

KLUBOVÉ SEDADLO: 4.000,-

*změna data a času vyhrazena

Editorial

Nové Brno roste právě zde

Historické centrum Brna je zcela jistě náměstí Svobody a jeho bezprostřední okolí. Tam se totiž odehrály důležité mezníky – například ubránění města v roce 1645 před nájezdy Švédů, což si Brno připomíná každoročně 15. srpna. Když se o několik staletí později, někdy ve třicátých letech, na kopci na jihu Brna začal stavět tehdy ještě chorobinec, dnešní památkově chráněná stará zástavba, z které se později rozvinula budoucí nemocnice, málokdo tušil, že právě sem do Bohunic se přesouvá moderní centrum. Nejprve to byla Fakultní nemocnice Brno se svým areálem Bohunice, následně se přidal Univerzitní kampus Masarykovy univerzity a výzkumné centrum CEITEC, byznys kanceláře... Dnes se staví Simulační nemocnice, připravuje se výstavba kolejí pro tramvaje do kampusu, v plánu je i nová atletická hala atd. Historické centrum tedy zůstává „dole pod kopcem“, nicméně zde v Bohunicích roste zcela nové Brno.

Mgr. Pavel Žára, M.A.
vedoucí Centra komunikace FN Brno

facebook.com/FNBrno

twitter.com/FNBrno

youtube.com/fnbrnovideo

instagram.com/fakultninemocnicebrno

FN BRNO JE CERTIFIKOVANÁ NEMOCNICE

FN Brno je jediným zdravotnickým zařízením v České republice, které má certifikovány všechny útvary a které je od ledna roku 2007 současně certifikováno jako celek.

Časopis je registrován na Ministerstvu kultury ČR pod číslem MK ČR E 12096 a v Českém národním středisku ISSN pod mezinárodním standardním číslem seriálových publikací ISSN 1802-0224.

Redakční rada:

MUDr. Renata Gaillyová, Ph.D., PhDr. Miloslava Kameníková, Ing. Radka Bartošová, PhDr. Jana Šířová, Ing. Mgr. Mgr. Zuzana Velebová, Mgr. Pavel Žára, M.A., Mgr. et Mgr. Beatrix Křížová

Adresa redakce:

FN Brno, Jihlavská 20, 625 00
tel.: +420 532 232 193
e-mail: zara.pavel@fnbrno.cz, krizova.beatrix@fnbrno.cz
internet: www.fnbrno.cz

Grafická úprava a tisk:

Jiří Doležal
e-mail: dolezal@jdsign.cz

Distribuce:

Všechna pracoviště FN Brno, Magistrát města Brna, Krajský úřad Jihomoravského kraje, obě komory Parlamentu ČR, sdělovací prostředky, firmy, které s FN Brno spolupracují.

Náklad:

1 500 výtisků

Četnost:

4x ročně

Tento výtisk je neprodejný.

Redakce časopisu si vyhrazuje právo veškeré články redakčně upravovat a zároveň nemá vliv na podobu inzertních příloh.

z obsahu

FN BRNO ZAHÁJILA REKONSTRUKCI PSYCHIATRICKÉ KLINIKY	6-7
ZACHRAŇUJEME TY NEJZRANITELNĚJŠÍ DĚTI	8-9
SVĚTOVÝ DEN PŘEDČASNĚ NAROZENÝCH DĚTÍ	10
FN BRNO MÁ ČTYŘI NOVÉ DOCENTY	11
ICHTYÓZA JE VZÁCNÉ VROZENÉ ONEMOCNĚNÍ	12-13
PRVNÍ KARDIOVASKULÁRNÍ SIMULÁTOR V ČR	14-15
DĚTSKÁ OFTALMOLOGIE VE FN BRNO A NA LF MU	16-17
VÝPOVĚĎ O ŽIVOTĚ JEDNÉ GENERACE	18-19
POZVÁNKA NA SYMPOZIUM NITS A JAZZOVOU MŠI	20-21
SUPERVIZE VE FN BRNO VČERA A DNES	22-23
ODDĚLENÍ LÉČEBNÉ VÝŽIVY	24-25

HEALTHCARE INSTITUT
1. místo v kategorii Bezpečnost a spokojenost ambulantních pacientů

HEALTHCARE INSTITUT
1. místo v kategorii On-line komunikace nemocnic

TOP ZAMĚSTNAVATELÉ 2019
4. místo v kategorii Farmacie a zdravotnictví

Nemocniční listy on-line na
www.fnbrno.cz/nemocnicnilisty

WWW

Lékařská fakulta MU udělila pamětní medaile významným absolventům

Masarykova univerzita v rámci svého stoletého výročí v květnu 2019 ocenila významné absolventy jednotlivých fakult, a to slavnostním udílením Malých bronzových medailí. Lékařskou fakultu MU reprezentovali absolventi působící rovněž ve Fakultní nemocnici Brno. Bronzovou medaili obdrželi například ředitel FN Brno MUDr. Roman Kraus, MBA, dále doc. MUDr. Ivan Müller z Ortopedické kliniky FN Brno a LF MU, prof. MUDr. Zdeněk Kadaňka, CSc., z Neurologické kliniky FN Brno a LF MU nebo také prof. Boris Habanec, který zakládal II. patologicko – anatomický ústav v Dětské nemocnici FN Brno aj.

10 000 převozů novorozenců Novorozeneckou transportní službou pod hlavičkou FN Brno

Koncem května 2019 se uskutečnil 10 000. převoz novorozence Novorozeneckou transportní službou v Jihomoravském regionu. Novorozenecká transportní služba je nedílnou součástí regionálního systému diferencované péče o novorozence. Vznikla již na začátku prosince 1990 při novorozenecké JIP na Obilním trhu. V současnosti tuto službu pro jihomoravský region zajišťuje personál novorozenecké JIP Pediatrické kliniky FN Brno ve spolupráci s Neonatologickým oddělením FN Brno, Klinikou dětské anesteziologie a resuscitace FN Brno a Zdravotnickou záchrannou službou Jihomoravského kraje.

MUDr. Ondřej Ludka jmenován profesorem

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy Robert Plaga předal v druhé polovině června 2019 na slavnostním shromáždění ve Velké aule pražského Karolina jmenovací dekrety 63 novým profesorkám a profesorům. Ty jmenuje prezident na návrh vědeckých a uměleckých rad vysokých škol. Jedním ze jmenovaných byl také prof. MUDr. Ondřej Ludka, Ph.D., v oboru vnitřní lékařství, z Interní kardiologické kliniky FN Brno a LF MU.

Do FN Brno bude jezdit tramvajová linka. Práce započnou na podzim 2019

Ředitel Fakultní nemocnice Brno MUDr. Roman Kraus, MBA, byl ve středu 26. června 2019 přítomen podpisu smlouvy, která po dlouhých letech bude pro druhou největší nemocnici v ČR znamenat obsluhu tramvajovou linkou.

„Jednoznačně se zlepší dopravní obslužnost nemocnice. Je to skvělá zpráva jak pro zaměstnance, tak pro pacienty, a to hlavně pro ty handicapované, kteří mají problémy s cestováním v trolejbusích a autobusech. Ocení to i studenti lékařské fakulty, protože klinická výuka probíhá v naší nemocnici,“ sdělil ředitel Fakultní nemocnice Brno MUDr. Roman Kraus, MBA.

Práce na devět set metrů dlouhé trati započnou na podzim, kdy se z uzlu Osová začne budovat tunel pod Mikuláškovým náměstím s vyústěním na ul. Netroufalky. Investici ve výši 1,4 mld. Kč zajišťuje město Brno spolu s Dopravním podnikem města Brna, a.s. Linka 8 by z hl. nádraží do Univerzitního kampusu a Fakultní nemocnice Brno měla jet pouhých 15 minut. Stavba by měla skončit na konci roku 2022.

Počet porodů opět narůstá

Za prvních šest měsíců letošního roku odvedli lékaři a porodní asistentky Gynekologicko-porodnické kliniky FN Brno a LF MU již 3 118 porodů (tj. 3178 dětí), což je o 85 více než za stejné období loni. Loňský rok byl přitom rekordní, zaznamenali jsme druhou nejvyšší porodnost v novodobé historii kliniky – počet porodů dosáhl čísla 6 246 a narodilo se 6 367 dětí.

Během letních měsíců navíc klinika čelila zvýšenému množství porodů, tzv. porodní vlně. Jen během jediného červencového dne se na klinice narodilo 24 dětí. Celkem bylo během července 2019 odvedeno 586 porodů a narodilo se 601 dětí.

Zdravotní sestra FN Brno je ve finále Nej sestřičky ČR

Fakultní nemocnice Brno má opět své zastoupení v soutěži Batist Nej sestřička. Mezi dvanáct finalistek se totiž probojovala také zdravotní sestra Veronika Hryzáková, DiS., která působí přes 10 let na Oddělení resuscitační a intenzivní medicíny (ORIM) IV Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny FN Brno. O vítěze celé soutěže se bude rozhodovat 5. října 2019 tradičně v Městském divadle v Náchodě.

FN Brno byla v této soutěži v minulosti několikrát úspěšná, mj. v roce 2015 zde zvítězila současná vrchní sestra Endoskopického centra FN Brno Mgr. Renáta Grossová Klementová, MBA.

Nový přednosta Oční kliniky FN Brno

Na základě výběrového řízení se od 1. července 2019 stal novým přednostou Oční kliniky FN Brno doc. MUDr. Oldřich Chrapek, Ph.D., který v této funkci nahradil prof. MUDr. Evu Vlkovou, CSc., které tímto velice děkujeme za její práci na Oční klinice.

Neintubační hrudní chirurgie / 3. Symposium NITS

CZ Brno EU / 12.-13. listopad 2019

Univerzitní kampus, Hlavní vstup - Kamenice 5, A 11/114

JS Chen

YJ Cheng

MH Hung

NTUH Taipei TW

jste/jsi srdečně zván/a

T. Horváth R. Gál Z. Kala
cznits@gmail.com

FN BRNO ZAHÁJILA REKONSTRUKCI PSYCHIATRICKÉ KLINIKY

DOJDE K PODPOŘE CENTRA DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ V JMK - CDZ

Fakultní nemocnice Brno, druhá největší nemocnice v České republice, odstartovala velkou rekonstrukci Psychiatrické kliniky. Poté, co v loňském roce dostavěla novou lékárnu, kompletně zmodernizovala centrální operační sály a přistavěla nové prostory pro Oddělení klinické hematologie, zahájila na jaře letošního roku opravu Psychiatrické kliniky. Kromě toho se jen pár metrů od ní odehrává další velká investice, tedy zateplení funkcionalistické staré zástavby včetně všech klinik.

Technicky už nevyhovující pavilon G z roku 1962 Psychiatrické kliniky projde kompletní stavební opravou, která potrvá až do října 2021. Rekonstrukcí dojde k rozšíření prostor a jejich zkvalitnění. Nová pracoviště psychiatrie tak splní „Standard akutní lůžkové psychiatrické péče“ a „Standard péče poskytované v centrech duševního zdraví“ vydané Ministerstvem zdravotnictví ČR. Cena prací je 638 mil. Kč vč. DPH (v tom dotace MMR/MZ – 85 % / 15% ve výši 538,3 mil Kč vč. DPH, vlastní zdroje cca 100 mil. Kč vč. DPH). Realizace od 04/2019 – 10/2021.

REFORMA PSYCHIATRICKÉ PÉČE – CENTRUM DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ

Fakultní nemocnice Brno touto rekonstrukcí pokračuje v deinstitucionalizaci psychiatrické péče v Jihomoravském kraji za úče-

lem zvýšení dostupnosti a kvality psychiatrické péče změnou organizace jejího poskytování a zvýšení úspěšnosti začleňování duševně nemocných do společnosti. Navazuje tak na zřízení prvního Centra duševního zdraví v JMK – CDZ Brno, touto rekonstrukcí zároveň dojde k zavedení a podpoře jeho prostorového a materiálního zázemí, včetně zřízení stacionáře se zaměřením na doléčování závažných duševních nemocí se systematickým psychotherapeutickým režimem a komplexní léčbou. Dále projdou rekonstrukcí akutní lůžkové prostory s tím, že budou vytvořena nová lůžka pro intenzivní péči a bezpečný pobyt neklidných a agresivních pacientů. Počítá se rovněž s vybavením multioborového týmu Centra duševního zdraví Brno.

„Je nutné si uvědomit, že reforma duševního zdraví není jen o budování terénních multidisciplinárních týmů, ale o komplexní změně systému péče o duševně nemocné. Její součástí je také kultivace a rozšiřování akutní péče, která je dnes nedostatečná. Nejde pouze o navyšování počtu lůžek akutní péče, ale i její poskytování v podmínkách naplňujících standard moderního zdravotnického zařízení. Budovy psychiatrických oddělení nemocnic jsou často ve špatném materiálně-technickém stavu a rekonstrukce jsou tak naprosto nezbytné,“ sdělil ministr zdravotnictví Adam Vojtěch.

„Cílem projektu je zvýšení kvality péče, zjednodušení a zefektivnění diagnostického a terapeutického procesu u nemocných s nejzávažnějšími onemocněními s vysokou incidencí v populaci České republiky,“ uvádí ředitel FN Brno MUDr. Roman Kraus, MBA.

„Na naší klinice poskytujeme nejmodernější přístupy v oblasti psychiatrické péče, implementujeme nové způsoby léčby, fungujeme jako nadregionální centrum pro závažné poruchy, provádíme mezinárodně kompetitivní výzkum. Děje se to však v technicky nevyhovujících prostorech, které omezují zejména naše pacienty. Věříme, že realizace projektu povede k vybudování důstojných a bezpečných podmínek,“ řekl přednosta Psychiatrické kliniky prof. MUDr. Tomáš Kašpárek, Ph.D.

ZACHRAŇUJEME TY NEJZRANITELNĚJŠÍ DĚTI

MUDr. Marek Kučera

Miminka v inkubátorech napojená na sondy a monitory, zatažená okna, teplo a ticho. Takto by se dalo zjednodušeně popsat pracovní prostředí doktora Marka Kučery, tedy novorozenecká JIP. Nedonošeným dětem na Neonatologickém oddělení FN Brno se věnuje již více jak 20 let a říká, že za tuto dobu se jeho obor nesmírně proměnil – v poslední době zejména díky uplatňování zásad vývojové péče a snaze o umožnění co největšího kontaktu dítěte s rodiči i díky pokroku v přístrojovém vybavení.

Neonatologické oddělení společně s Gynekologicko-porodnickou klinikou FN Brno tvoří jedno z 12 perinatologických center v České republice. Co termín perinatologie znamená z hlediska péče?

Z názvu perinatologie vyplývá, že slučuje více odborností – konkrétně ten nej kvalifikovanější personál gynekologů, porodníků a neonatologů. Objektem zájmu není pouze novorozenec, ale již plod a těhotná matka. Každý nový případ společně konzultujeme a snažíme se vybrat nejlepší řešení a postup. Centralizace péče o riziková těhotenství velmi výrazně ovlivňuje prognózu předčasně narozených dětí. Z pohledu neonatologa je nejdůležitější, že nedílnou součástí perinatologického centra je Jednotka intenzivní a resuscitační péče o novorozence (JIRPN), která je schopna poskytnout péči i extrémně nedonošeným dětem.

Neonatologické oddělení je rozděleno mezi Bohunice a Obilní trh, jak se tato pracoviště liší?

Srdcem našeho pracoviště na Obilním trhu je právě již zmíněná novorozenecká JIP. Na pracovišti FN v Bohunicích se nachází úsek fyziologických novorozenců a intermediární oddělení. Primárně se snažíme o to, aby se dítě narodilo na pracovišti, kde bude dále hospitalizováno a při tom upřednostňujeme tzv. „transport in utero“, tedy v děloze matky. Pomyslná hranice je 31. týden těhotenství. Hospitalizaci dětí narozených před tímto termínem směřujeme na Obilní trh.

Vášim oddělením projdou všechny děti, které se narodí ve FN Brno. Jak se liší péče o novorozence, který přijde na svět v termínu, od toho, který je nedonošený?

Zásadní je zejména délka hospitalizace, kterou má donosený novorozenec nepoměrně kratší, průměrně 3 dny. U předčasně narozeného novorozence závisí délka hospitalizace na stupni nedonošenosti. V kategorii nejvíce nedonošených se můžeme řádově dostat až na několik měsíců. Další podstatný rozdíl je v organizaci a nárocích na péči. Donosené dítě po spontánním porodu není většinou během pobytu v nemocnici vůbec sepa-

rováno od matky. Začíná na boxu porodního sálu, kde probíhá první přiložení k prsu a do konce hospitalizace je pak na oddělení rooming-in společně s matkou. Péče o nedonošené dítě je závislá na tom, do jaké míry potřebuje intervence zdravotnického personálu. Těžce nedonošené děti začínají na jednotce intenzivní a resuscitační péče.

Jak zde probíhá péče?

Kapacita novorozenecké JIP je 10 lůžek – inkubátorů. Samotné místo má své zázemí, ať už ve formě přístrojové, dechové či infuzní podpory a monitoringu životních funkcí. K péči o nedonošené novorozence potřebujeme sofistikovanou přístrojovou techniku i zkušenost a souhru personálu. Právě zde se nejvíce snažíme uplatňovat prvky vývojové péče, tedy imitovat co nejvíce přirozené prostředí. Děti jsou uloženy do speciálních pelíšků, inkubátor udržuje konstantní teplotu (přes 30 °C) a potřebnou vlhkost, dále minimalizujeme rušivý vliv okolí – například světla, hluku. Při všech činnostech spojených s diagnostikou a všech intervencích se pokud možno přizpůsobujeme potřebám dítěte s respektováním jeho biorytmů. A samozřejmě umožňujeme co největší kontakt s rodiči.

Jak se maminky o své děti na JIP starají?

Maminky zde nemají možnost mít své lůžko přímo u inkubátoru, takže kontakt s novorozencem je řešen formou návštěv. Maminka buď dochází z poporodního oddělení, nebo z hostinského pokoje, na kterém zůstává po svém propuštění jako průvodce hospitalizovaného dítěte. K dítěti přichází dle svých možností s ohledem na potřeby dítěte. Návštěvní hodiny jsou téměř neomezené. Každá maminka zde má své zázemí s vlastní odsávacíčkou mateřského mléka, kterým je dítě krmeno. I pouhá přítomnost maminky, kdy si s miminkem povídá přes stěnu inkubátoru, má pro dítě velký profit. Maminky jsou zároveň sestrami postupně edukovány v kontaktu i péči o své nedonošené miminko. Pokud to zdravotní stav dítěte dovolí, umožňujeme i tzv. klokánkování (pozn. red. forma kontaktu s maminkou přikládáním na její tělo).

Není pro vás přítomnost rodičů náročná?

Spolupráce s rodiči je v našem oboru velice důležitá a tím, že se snažíme naplňovat koncept vývojové péče delší dobu, jsme již na jejich přítomnost u dítěte zvyklí. V tomto směru neonatologie zaznamenala obrovský pokrok. Před 20 lety byly umožňovány návštěvy pouze na krátkou dobu a spíše z dálky. Nyní je rodič skutečným partnerem celého týmu, což na nás samozřejmě klade i další nároky.

O kolik předčasně narozených dětí průměrně pečujete a jaké jsou nezralostní kategorie?

Na Gynekologicko-porodnické klinice FN Brno a LF MU ročně přijde na svět přes 6 000 dětí, z toho zhruba 10 % je předčasně narozených. Nedonošenost můžeme rozdělit podle gestačního stáří nebo porodní hmotnosti. S porodní hmotností pod 2 500 g se jedná o novorozence s nízkou porodní hmotností, pod 1 500 g jde o novorozence s velmi nízkou porodní hmotností a pod 1 000 g s extrémně nízkou porodní hmotností, těch ošetříme zhruba 50 za rok. Podle gestačního stáří se nedonošenost týká dětí, které jsou narozeny před ukončeným 37. týdnem těhotenství, těžce nebo velmi nedonošené jsou narozeny před 32. týdnem těhotenství a extrémně nedonošené před 28. týdnem těhotenství.

Jaké nejmenší miminko se podařilo zachránit?

To, že se podaří zachránit dítě s porodní hmotností pod 500 g, již není zcela raritní. Krom nezralosti ale může hmotnost ovlivnit i kombinace s hypotrofií. U nás bylo nejmenší dítě s porodní hmotností asi 400 gramů. Je třeba si uvědomit, že v této kategorii může být limitem péče nejen nezralost dítěte, ale i velikost pomůcek a technické možnosti přístrojů.

Tato práce je jistě pro personál velice psychicky vyčerpávající...

Ano, máte pravdu, a nejde jen o permanentní stres při poskytování co nejlepší péče během hospitalizace na JIP, ale také o velmi náročnou komunikaci s rodiči a naše spoluprožívání období dlouho nejisté prognózy jejich potomka.

Jakým způsobem probíhá péče o ty nejtěžší případy?

Děti přijímané na JIP vyžadují některou z forem intenzivně resuscitační péče. Ze začátku nám jde o kardiorepirační stabilizaci. Zahájení probíhá již na porodním sále, kdy se dítěti poskytne adekvátní dechová podpora a následně je transportováno v termoneutrálním prostředí v inkubátoru na naše oddělení. Udržení teploty nedonošeného dítěte patří mezi velmi důležité faktory, které ovlivňují jeho další prognózu. Co se týká vlastní péče, kromě ventilační a oběhové podpory je nutné zajistit žilní přístup k aplikaci léků a parenterální výživy životní a tělesné funkce jsou permanentně monitorované. Často bohužel nastávají komplikace, které musíme následně řešit.

A jaké nejčastěji jsou?

Krom dechových potíží způsobených nedostatkem surfaktantu – respirační distress syndrom – to může být jakákoliv forma novorozenecké infekce, dále bronchopulmonální dysplazie, persistující arteriální duktus nebo často fatální nekrotizující kolitida a celá řada dalších. Některé děti se narodí s vrozenou vadou – srdeční, gastrointestinální, urogenitální, nebo s obličejovou rozštěpovou vadou. Tyto diagnózy často vyžadují operativní řešení, při kterém spolupracujeme s kolegy z Dětské nemocnice FN Brno, kam jsou pacienti k zákrokům transportováni.

Jaká je u nedonošených dětí šance na přežití?

Zde záleží na více faktorech – zejména na stupni nedonošenosti, zda se nevyskytly nějaké přidružené komplikace v průběhu těhotenství, porodu nebo hospitalizace. Naprostou většinu těchto dětí se daří zachránit. Naším hlavním cílem je spokojená rodina se zdravým dítětem.

Kdy může být nedonošený novorozenec přeložen z JIP na intermediární oddělení?

O překladu dítěte uvažujeme po kardiopulmonální stabilizaci, adaptaci a vyhodnocení veškerých rizik. Překážkou přeložení novorozence není ani potřeba neinvazivní dechové podpory či dosažení určité hmotnosti.

Jak je toto oddělení koncipováno?

Významná část oddělení je koncipována formou rooming-in, tedy pokojů, kde jsou společně s nedonošenými novorozenci ubytovány i jejich matky až do

propuštění dítěte do domácí péče, což je někdy i několik měsíců. Celková kapacita všech intermediárních oddělení na obou pracovištích je přes 50 míst.

Jsou tyto děti pod lékařským dohledem i po propuštění do domácí péče?

Ano, potřeba odborné lékařské péče propuštěním nekončí. Psychomotorický vývoj dítěte je dále sledován v naší neonatologické ambulanci, kde nezralostní následky a potíže komplexně řeší neonatolog ve spolupráci s neurologem, psychologem, logopedem a fyzioterapeuty. Sledování extrémně nezralých probíhá asi do dvou let věku.

Co Vás na práci neonatologa obzvláště těší?

Velkou satisfakcí pro nás neonatology je setkání s dětmi, které za námi přijdou s rodiči na návštěvu. Děti nám často zazpívají nebo přednesou básničku, čímž nám mnohdy vženou slzy do očí. A potvrdí, že naše práce není marná.

Inkubátor připravený k přijetí novorozence

16. listopadu 2019

SVĚTOVÝ DEN PŘEDČASNĚ NAROZENÝCH DĚTÍ

www.neonatologiebrno.cz

WWW

Světový den předčasně narozených dětí si klade za cíl upozornit na problematiku nedonošených dětí, jejich nelehkého vstupu do života a zároveň připomenout úsilí zdravotníků i rodičů o záchranu jejich života. Tento den připadá na 17. listopad, z důvodu státního svátku si jej v České republice připomínáme o den dříve.

Celosvětově se předčasně narodí přibližně 15 milionů dětí za rok, to znamená více než každé desáté dítě. V České republice je to přes 9 000 dětí ročně, péče o ně je soustředěna do 12 perinatologických center. Neonatologické oddělení FN Brno je součástí největšího z nich, zajišťuje péči o nezralé děti narozené nejen v Brně, ale i v celém jihomoravském regionu. Ročně ošetří přes 6 000 novorozenců, z toho kolem 600 je nedonošených.

Symbolickou barvou předčasně narozených dětí je purpurová, tedy barva králů a statečných bojovníků, do které se v tento den zahálí významné historické památky po celém světě. Letos se k nim již potřetí připojí město Brno – hrad Špilberk bude nasvícen purpurovou barvou – a poprvé bude takto nasvíceno také Mahenovo divadlo.

PŘEHLED AKČÍ

17/09/2019 | 15:00-20:00 Zářný piknik – setkání pacientů, jejich rodičů a lékařských i nelékařských pracovníků Neonatologického oddělení FN Brno a Novorozenecké JIP v Dětské nemocnici v kavárně PRAHA u Pražákova paláce

07/10-16/10/2019 | výstava Křehcí bojovníci 2019 v OC Vaňkovka, po skončení přesun některých fotek do Kabinetu Múz

31/10/2019 | PECHA KUCHA NIGHT v Kabinetu Múz, téma: Revoluce péče

11/11/2019 | Koncert pro křehké bojovníky v Kabinetu Múz: Poletíme?, IAN a DJ set Toma Holiče – benefiční událost, získané peníze se použijí na nákup přístroje pro transport novorozenců

16/11/2019 | nasvícení Špilberku a Mahenova divadla na purpurovou barvu

FN BRNO MÁ ČTYŘI NOVÉ DOCENTY

MUNI
MED

Třináct nových docentů Masarykovy univerzity převzalo jmenovací dekrety 7. června 2019 z rukou prorektorky doc. PhDr. Mgr. Hany Svatoňové, Ph.D. Mezi nimi byli také čtyři lékaři naší nemocnice: MUDr. Yvonne Benešová, Ph.D., MUDr. Jiří Jochymek, Ph.D., MUDr. Luboš Minář, Ph.D., a MUDr. Vít Weinberger, Ph.D.

YVONNE BENEŠOVÁ

Docentka Benešová se habilitovala v oboru Neurologie. Věnuje se výzkumu v oblasti neuroimunologie, zabývá se především diagnostikou a léčbou roztroušené sklerózy. Ve své habilitační práci se zaměřuje na imunopatogenezi roztroušené sklerózy, na výzkum biomarkerů a na faktory, které se podílejí na rozvoji a progresi tohoto onemocnění. Objasňuje genetickou predispozici k roztroušené skleróze v české populaci a vliv tohoto faktoru na individuální průběh choroby. Práce významně přispívá k rozšíření poznání v dané oblasti, což může vést nejen k přesnější diagnostice typu onemocnění, ale i k cílenějším terapeutickým postupům. Benešová působí na Neurologické klinice FN Brno a LF MU.

JIŘÍ JOCHYMEK

Docent Jochymek se habilitoval v oboru Chirurgie. Zaměřuje se na dětskou ortopedii a sportovní traumatologii včetně artroskopii. Ve své habilitační práci se zabývá popisem rozličných metod léčby vrozené koňské nohy vtočené a uvádí originální řešení diagnostiky a sledování průběhu léčby této závažné a frekventované vrozené deformity nohy. Docent Jochymek v práci předkládá výsledky vlastní studie, na jejichž základě rozdělil deformitu hlezenní kosti na tzv. lehkou formu dysplazie s příznivější prognózou a formu těžkou s pravděpodobností většího počtu recidiv a nutnosti většího počtu sádrových obvazů. Jochymek působí jako ordinář na Klinice dětské chirurgie, ortopedie a traumatologie FN Brno a LF MU.

LUBOŠ MINÁŘ

Docent Minář se habilitoval v oboru Gynekologie a porodnictví. Provádí radikální operační výkony u pacientek s maligním onemocněním gynekologických pánevních orgánů a se zhoubným nádorem prsu. Ve své habilitační práci se zabývá třemi samostatnými okruhy témat oboru onkogynekologie. V první části práce se věnuje problematice diagnostiky a významu vybraných prognostických parametrů u pacientek s karcinomem endometria a ovaria, dále navazuje tématem operační léčby karcinomu vulvy a ovaria a v poslední části své práce se podrobně zabývá vybranými komplikacemi radikální operační léčby těchto onemocnění a jejich specifiky. Minář působí jako zástupce primáře Gynekologicko-porodnické kliniky FN Brno a LF MU.

VÍT WEINBERGER

Docent Weinberger se habilitoval v oboru Gynekologie a porodnictví. Věnuje se problematice expertního onkogynekologického ultrazvuku. Ve své habilitační práci zkoumá nezastupitelnou roli ultrazvuku v primární diagnostice, v určení rozsahu onemocnění, v diferenciální diagnostice, v detekci pooperačních komplikací a průběžné sledování pacientů v onkogynekologii. Zabývá se rolí ultrazvuku zejména v diagnostice karcinomu ovaria a v rozlišení mezi benigním a maligním tumorem ovaria. Téma zkoumá na dvou vlastních retrospektivně sestavených souborech pacientek s ovariálními tumory. S ohledem na raritní incidenci obou typů nádorů se jedná o jeden z největších doposud publikovaných souborů s komplexní klinicko-patologickou charakterizací. Weinberger působí jako primář na Gynekologicko-porodnické klinice FN Brno a LF MU.

Text a fotografie

www.muni.cz

WWW

MUDr. Blanka Pinková s pacientem

ICHTYÓZA JE VZÁCNÉ VROZENÉ ONEMOCNĚNÍ

Ichtyóza je vzácné, vrozené a dědičné onemocnění kůže, při kterém dochází k zvýšenému šupení kůže, říká v rozhovoru lékařka MUDr. Blanka Pinková z Dětského kožního oddělení Pediatrické kliniky FN Brno a LF MU.

Jedná se o vrozenou nemoc. Kde je tedy ta genová příčina vzniku?

Ichtyóza je vzácné vrozené dědičné onemocnění kůže. Příčinou je mutace různých genů, v současnosti jich známe dvacet. Tyto změny v genetické informaci vedou ke strukturálním změnám kůže, hlavně její vrchní vrstvy. Kůže pak zvýšeně vysychá, tvoří šupiny podobné rybím – řecky ichthys je ryba. Hlavní komplikací je přehřívání díky velkým vrstvám kůže.

Vyskytuje se jen u dětí nebo ji může dostat člověk i v dospělém věku?

Velmi vzácně se také vyskytuje i u dospělých jako nově vzniklá forma ichtyózy – zde může být vedlejším projevem onkologického onemocnění.

Kolik nových pacientů diagnostikujete ročně?

Vzhledem k tomu, že Dětské kožní oddělení Pediatrické kliniky je Centrem pro léčbu vzácných kožních onemocnění – je členem ERN-Skin (European Reference Network for Skin Diseases), máme vyšší zachyt nových pacientů – jedná se asi o 10 pacientů s ichtyózou za rok. Toto jsou však pacienti s těžšími formami, lehčích pacientů je v republice více, ale nedostanou se k nám do ambulance.

Doprovází poruchy kůže ještě jiná onemocnění v těle?

Jak již bylo uvedeno výše, pacienty trápí hlavně poruchy termoregulace. S tím souvisí menší možnost pohybu či sportovních aktivit. Dalšími komplikacemi jsou oční a ušní komplikace – především odchlípení kůže okolo očí a jejich vysychání či nánosy šupin v uších. Naštěstí všechny děti jsou mentálně zcela zdravé.

V čem spočívá základní léčba?

Vzhledem k nánosům šupin je základní možností lokální terapie emolentii. Ta může být pro pacienty velmi nákladná, u některých dosahuje spotřeba extern až 8-12 kg za měsíc. Další možností je celková terapie retinoidy, kterou však užíváme omezeně a spíše u adolescentních pacientů. Pacientům také velmi pomáhají léčebné koupele, zejména ty s obsahem síry.

S Vaším oddělením spolupracuje také Centrum molekulární biologie a genové terapie. V čem přesně Vám pomáhá?

Od roku 2012, kdy s CBMGT IHOK úzce spolupracujeme, se naše možnosti diagnostiky ichtyóz posunuly opravdu mílovými kroky. Díky jejich spolupráci můžeme z jednoho odběru krve přesně určit gen, respektive i o jaký typ ichtyózy se jedná. Odebíráme nejen pacienty – děti, ale i celé rodiny tak, abychom přítomnost genu určili i v širokém příbuzenstvu, eventuálně dali možnost rodičům či příbuzným při plánování dalších těhotenství možnost mít zdravé dítě. V této genetické prevenci samozřejmě spolupracujeme i s Oddělením lékařské genetiky v Dětské nemocnici. Využijí této možnosti a všem zúčastněným bych chtěla za vzornou spolupráci poděkovat.

Na jaře 2019 se v Teyschlově hale Dětské nemocnice uskutečnila výstava o ichtyóze, kterou zorganizovaly MUDr. Blanka Pinková z Dětského kožního oddělení Pediatrické kliniky FN Brno a LF MU a paní Hana Kadlecová, zakladatelka Spolku ichtyóza, který pomáhá rodinám a dětem s touto nemocí.

PRVNÍ KARDIOVASKULÁRNÍ SIMULÁTOR V ČR

Od června 2019 využívají mladí lékaři Interní kardiologické kliniky FN Brno a LF MU k nácviku zákroků unikátní kardiiovaskulární simulátor, který jim usnadní přechod do praxe. Využití simulátoru přiblíží v rozhovoru přednosta kliniky doc. MUDr. Petr Kala, Ph.D., FESC, FSCAI.

Pro koho je určen kardiiovaskulární simulátor?

Kardiiovaskulární simulátor poskytuje unikátní možnost výuky a nácvik speciálních katetrových léčebných zákroků často zachraňujících životy pacientů. Na rozdíl od zákroků „na živo“ se ale na katetrizačním sále jedná o bezpečnou metodu tréninku speciálních dovedností, které probíhají pod vedením zkušených kolegů lékařů a kde mladí kolegové lékaři mohou napravovat chyby bez ohrožení pacientů. Určitou analogií může být svět leteckých pilotů, kde bez mnohahodinových tréninků na leteckém simulátoru nejsou pilotům svěřeny reálné životy pasažérů.

O jaký přístroj se jedná?

Jedná se o high-end kardiiovaskulární simulátor švédské firmy Mentice, který umožňuje především nácvik diagnostických a intervenčních zákroků na srdečních tepnách. Vedle

toho je možné nacvičit katetrovou léčbu cévní mozkové příhody a dalších periferních cévních intervencí.

Půjde také o nácvik strukturálních srdečních intervencí?

Určitě ano. Lékaři se mohou cvičit i v katetrové léčbě tzv. strukturálních srdečních intervencí. Z nich si dovolím vybrat t.č. nejdůležitější a také nejrychleji se rozvíjející oblast, kterou je katetrová implantace aortální chlopně (TAVI). Kdyby pacienti s aortální stenózou, pro kterou je TAVI určena, nebyli takto léčeni, jejich životní prognóza by často byla dokonce horší než pacientů s nádorovým onemocněním.

Co si budou moci mladí lékaři na něm tzv. odzkoušet a v čem je může posunout v odbornosti dále?

Ačkoliv je trénink primárně určen k výcviku lékařů, práci na kardiiovaskulárním simulátoru a „záchranu životů“ si může

vyzkoušet i laik! Zpět ale k lékařům. Předpokládám, že v blízké době se výcvik na simulátoru stane povinnou součástí přípravy na kardiologickou atestaci.

Mají simulátor také ostatní nemocnice v ČR, ve světě?

V České republice se jedná o první přístroj tohoto typu v rámci fakultních nemocnic nebo nemocnic vůbec. My díky tomuto simulátoru chceme a budeme spolupracovat s podobnými centry ve světě.

**KARDIO
DEN** 22. září 2019
FN Brno 10:00 - 13:00 hod.

V neděli 22. září 2019 proběhne na Interní kardiologické klinice FN Brno a LF MU již 5. ročník tzv. KardioDne. Tato akce navazuje na již proběhlé ročníky a je koncipována jako den otevřených dveří pro širokou veřejnost. KardioDen IKK byl rovněž zařazen do programu Brněnských dnů pro zdraví. Interní kardiologická klinika LF MU a FN Brno patří k jedněm z největších v České republice. Klinika vyniká především komplexností svého zaměření, které se pohybuje od základní péče až po superspecializovanou akutní péči. Letos si připomíná 30. výročí svého založení.

DĚTSKÁ OFTALMOLOGIE VE FN BRNO A NA LF MU

prof. MUDr. Rudolf Autrata, CSc., MBA. (vlevo)

Dětská oční klinika FN Brno a LF MU si 30. dubna 2019 připomněla 50. výročí svého vzniku, současně letos uplynulo 25 let od založení Centra laserové a refrakční chirurgie. Významné mezníky svého pracoviště shrnul přednosta kliniky prof. MUDr. Rudolf Autrata, CSc., MBA.

25. VÝROČÍ ZALOŽENÍ CENTRA LASEROVÉ LÉČEBNÉ A REFRAKČNÍ CHIRURGIE

Dne 29. 4. 1994 provedl prof. MUDr. Rudolf Autrata, CSc., MBA, jako první v Evropě fotorefrakční keratektomii excimerovým laserem (PRK) v celkové anestezii u dítěte s komplikovanou dioptrickou vadou – vysokou myopickou anisometrií, kde nebylo možno využít klasické brýlové korekce a byla prokázána biologická intolerance kontaktní čočky. Dnes má tento dospělý člověk kvalitní prostorové binokulární vidění a je bez dioptrické vady.

Ve stejném roce jako první v Evropě provedl fototerapeutickou keratektomii (PTK) u dítěte s praktickou slepotou a s opacitou povrchových částí rohovky v důsledku přední dystrofie rohovky.

V roce 1999 opět jako první v Evropě provedl u dítěte s podobně komplikovanou dioptrickou vadou operaci Multizonální LA-SEK (laser subepithelial keratectomy) vlastní modifikovanou technikou preparace epitelu rohovky a s novou multizonální fotoablačí šetřící stroma rohovky pomocí nového řídicího softwaru excimerového laseru.

Dne 29. 4. 2019 provedl prof. Autrata v pořadí 215. operaci MULTIZONAL LA-SEK a 197. operaci PTK. V současné době Dětská oční klinika LF MU a FN Brno provádí tyto typy operací u dětí exkluzivně jako jediné pracoviště v ČR a soubor pacientů početně a dobou sledování je světově prioritní. Výsledky práce byly publikovány v prestižních časopisech (např. European and American Journal of Cataract and Refractive Surgery), publikace oceněny (CME credits- Continual Medical Education od Americké oftalmologické akademie). Významným potvrzením klinického přínosu naší práce pro rozvoj očního lékařství jsou pozvání a prestižní ocenění prezentací výsledků těchto témat od špičkových světových autorit oboru v rámci mezinárodních kongresů European Society of Cataract and Refractive Surgery (ESCRS) a to 1. nebo 2. místem v soutěži

o vědecký a klinický přínos dané prezentace v Amsterdamu 2001 (1. cena), v Římě 2003 (2. cena), v Paříži 2005 (2. cena), v Barceloně 2008 (1. cena) a recentní konfirmace významu naší práce na kongresu ESCRS 2018 v Bělehradě (1. cena). V subspecializaci dětské oční refrakční chirurgie provedl prof. Autrata jako první v ČR implantaci fakické předně-komorové čočky u dětí s extrémní dioptrickou vadou neléčitelnou konzervativními metodami. Dodnes je soubor 51 operovaných dětí s respektovanou dobou důsledného sledování další světovou prioritou v rámci práce naší kliniky. Tento projekt byl podpořen úspěšně obhájeným grantem IGA MZ ČR. A originální publikace oceněna redakční radou České a Slovenské Oftalmologie 1. místem za nejlepší práci za rok 2017.

Mnohaleté pečlivé úsilí výzkumné a klinické práce přineslo a přináší našim pacientům dříve nemyslitelné trvalé vyřešení jejich zrakového handicapu, mezinárodní povědomí naší práce u světových autorit a reprezentace naší alma mater Lékařské fakulty Masarykovy univerzity a Fakultní nemocnice Brno. Vše díky vedení a spolupráci s mým předchůdcem – bývalým dlouholetým přednostou kliniky panem prof. MUDr. J. Řehůrkem, CSc., díky práci kolegů a sestřiček kliniky a v neposlední řadě díky podpoře bývalého i současného vedení LF MU a FN Brno.

50. VÝROČÍ ZALOŽENÍ DĚTSKÉ OČNÍ KLINIKY LF MU A FN BRNO

Nejdůležitějším lidským smyslem je zrak. Zabezpečuje téměř 80 % informací okolního světa. Funkce zrakového analyzátoru není důležitá jen pro vizuální komunikaci, ale účastní se přímo nebo nepřímo na řadě fyziologických procesů lidského organismu během jeho vývoje a celého života. Percepce světla, různé formy a atributy vidění jsou kardinální součástí celé živočišné říše. Potvrzuje to i všeobecně platný výrok v biologickém i duchovním smyslu slova: „Život je světlo“.

Dětská oftalmologie je obor, který se zabývá prevencí, konzervativní a chirurgickou léčbou vrozených či získaných one-

mocnění a úrazů oka a celé zrakové dráhy s cílem zachovat nebo obnovit podmínky pro kvalitní vidění. Normální vývoj zrakových funkcí včetně binokulárního vidění probíhá v prvních 10 letech života. Fyziologické hodnoty zrakové ostrosti jako u dospělého člověka dosahuje dítě ve věku 4 roků a vývoj kvalitního binokulárního prostorového vidění neboli stereopse je ukončen kolem 8. roku. A to pouze za podmínek, že tento fyziologický vývoj vidění není narušen vrozenou nebo získanou chorobou. Velké množství očních onemocnění u dětí, pokud nejsou včas rozpoznány a účinně léčeny, může způsobit těžkou slabozrakost nebo úplnou slepotu. Zrakové postižení a jeho příčiny u dětí se výrazně liší od dospělých a rozdílné jsou i možnosti jeho prevence. Léčbu očních onemocnění u dětí není možné odkládat, protože jejich delší trvání může přinést neléčitelné následky. Například ve formě tupozrakosti v případě nerozpoznané komplikované dioptrické vady, nebo dokonce i ztráty oka či úmrtí v případě včas neléčeného maligního nádoru dětského oka.

V ČR je podle demografických údajů přibližně 2,5 mil. dětí ve věku do 16 let. Roční incidence dětí v kategorii úplné slepoty je v naší zemi 21 na 100 000 dětí ročně. Pro zajímavost je to 5x méně než před 15 roky. Podobně jako v rozvinutých zemích Evropy (Skandinávie, Německo, Anglie) a Severní Ameriky. Mezi nejčastější příčiny slepoty u dětí v naší zemi patří geneticky podmíněná autozomálně recesivní oční onemocnění sítnice a zrakového nervu, následky retinopatie nedonošených dětí, onemocnění CNS včetně zrakového kortexu, vrozené anomálie sítnice. Mezi příčinami závažné slabozrakosti dominují komplikované dioptrické vady, vrozený šedý zákal, vrozený glaukom.

Ze všech očních onemocnění u dětí je téměř 85 % chorob při včasné zachytné dobře léčebně ovlivnitelných. Současná dětská oftalmologie disponuje díky novým poznatkům, moderním technologiím a neustále se zlepšující operační technice řadou možností účinné a bezpečné léčby, která byla před 10 až 20 roky nedostupná.

Specializovaná klinická pracoviště dětské oftalmologie rozvíjejí subspecializace v oboru. V následujícím textu je stručně představen přínos Dětské oční kliniky FN Brno pro rozvoj oboru zavedením nových léčebných metod a chirurgických postupů.

Refrakční chirurgie je relativně novou specializací dětského očního lékařství, která se zabývá korekcí všech dioptrických neboli refrakčních vad jinak než brýlemi či kontaktními čočkami. Nejčastěji je používán excimerový laser emitující záření o vlnové délce 193 nm. Počítačem řízený svazek laserových paprsků koriguje trvale všechny typy dioptrických vad změnou zakřivení přední plochy rohovky. Tento laser je řadu let standardně používán pro léčbu dioptrických vad i povrchových onemocnění rohovky u dospělých pacientů. V poslední době výrazně stoupá zájem odborné veřejnosti o možnosti jeho využití ve specifických indikacích u dětí.

Naše klinika se touto problematikou u dětských pacientů začala systematicky zabývat od roku 1994 jako první na světě. Naš klinický výzkum byl veden ve třech základních oblastech:

- Laserová korekce komplikované dioptrické vady při velkém rozdílu dioptrií mezi oběma očima v případech selhání klasických konzervativních léčebných pomůcek – brýlí nebo kontaktních čoček. Při výrazně rozdílné dioptrické vadě není možné použít brýlovou korekci z důvodu velkého rozdílu ve velikosti sítnicových obrazů z obou očí, které nemůže asociční oblast zrakového kortexu v mozku spojit v jeden prostorový vjem. Není tedy možné kvalitní binokulární vidění – stereopse. Zlepšení může přinést aplikace kontaktní čočky, ale velká část dětských pacientů kontaktní čočku nesnáší. Řešením je pak pouze laserová refrakční chirurgie.

- Laserové operace závažné dioptrické vady při současně přítomné tupozrakosti (amblyopii) u předškolních dětí operovaných v celkové anestezii.

- Léčebné použití excimerového laseru u dětí pro trvalé odstranění povrchových zákalů rohovky způsobujících její neprůhlednost, a tím praktickou slepotu. Mohou to být například vrozené dystrofie rohovky, jizvy po zánětech či úrazech oka apod.

Dlouhodobé výsledky u početných souborů dětských pacientů prokázaly stabilní vysokou účinnost a bezpečnost metody laserové chirurgie u dětí pro zachování a zlepšení zrakových funkcí ve všech třech uvedených zkoumaných oblastech.

Aplikace této moderní sofistikované laserové technologie umožňuje kvalitní vidění u všech dětí, které by jinak zůstaly v kategorii praktické slepoty. Naš výzkum v této oblasti je zcela prioritní nejen v rámci ČR, ale celé světové pedooftalmologie.

Klinické studie, zaměřené na tato témata, byly publikovány v domácích i zahraničních renomovaných odborných časopisech. Tři práce byly oceněny kreditem CME (Continual Medical Education) pro postgraduální vzdělávání, udělovaným Americkou lékařskou asociací těm publikacím, které přinášejí nové a prioritní poznatky pro rozvoj oboru. Tématika laserové refrakční chirurgie u dětí byla předmětem několika desítek našich zahraničních pracovních a přednáškových pobytů v Evropě a USA. Prezentace na kongresech byly několikrát oceněny výborem Evropské společnosti refrakční a kataraktové chirurgie ve formě 1. až 2. místa v soutěži o největší klinický a vědecký přínos práce. (Amsterdam 2001, Řím 2003 a 2005, Barcelona 2008). Zahraniční publikace kliniky byly citovány v časopisech s vysokým Impact Factorem (Am J Ophthalm, British J Ophthalm, Lancet apod.) a v řadě zahraničních monografií.

S refrakční chirurgií a komplikovanými dioptrickými vadami souvisí téma zastavení rozvoje progresivní vysoké myopie u dětí operační metodou zvanou skleroplastika. Smyslem této operace je posílit vazivovou stěnu oka implantací syntetického biokompatibilního materiálu (Goretex Dual Mesh microsurgical) na povrch bělimy. Srůstem tohoto materiálu se stěnou oka se sníží progresse vysoké krátkozrakosti. Naše publikovaná klinická studie prokázala bezpečnost a efektivitu této operace.

Strabologie je další významnou specializací dětské oftalmologie. Zabývá se diagnostikou, konzervativní a chirurgickou léčbou šilhání a všech poruch okulomotorické rovnováhy. Správná diagnóza typu strabismu a stanovení optimálního léčebného protokolu je důležitá zejména u mladších dětí do 8 let pro vývoj a fixaci kvalitního binokulárního vidění na jejich celý další život. Navíc šilhání u dítěte může být prvním příznakem tak závažného onemocnění, jako je např. maligní nádor nitra oka, nádor mozku, záněty sítnice či zrakového nervu. Léčebné schéma v těchto případech pak vyžaduje multioborovou spolupráci s dětskými onkology, neurology, radiology, neurochirurgy a pediatry.

Strabologie v rámci naší kliniky má více než 50letou tradici. Jako první pracoviště v ČR zřídilo ortoptický stacionář aktivní zrakové rehabilitace u dětí se šilháním. Desítky let vede doškolování v této problematice v rámci pre a postgraduálního vzdělávání. Klinika má dosud jako jediné pracoviště v ČR akreditaci MZ a ČLK pro doškolování a vydávání funkčních strabologických licencí. Vkladem naší kliniky pro rozvoj této specializace je kromě publikační a přednáškové činnosti i zavedení nových chirurgických postupů pro účinnou léčbu paralytického strabismu a vertikálních deviací.

Rozšířenou verzi článku naleznete na
www.fnbrno.cz/odbornici

WWW

VÝPOVĚĎ O ŽIVOTĚ JEDNÉ GENERACE

Mgr. Lenka Andrášková, Ph.D.

Ve spolupráci Fakultní nemocnice Brno (FN) s Masarykovou univerzitou (MU) vzniká dlouhodobá epidemiologická studie, která chce odhalit některé souvislosti mezi vlivy, které na člověka působí, a rozvojem obezity, alergií, autismu, poruch pozornosti, imunitních, reprodukčních, metabolických nebo kardiovaskulárních onemocnění. Role jednotlivých faktorů se začne sledovat již v průběhu těhotenství, a poté při vývoji a růstu dětí.

Vidět potenciál výzkumné studie, která přinese výsledky až za několik desítek let, to chce odvalu vizionáře. Vědci z Masarykovy univerzity spolu s týmy FN Brno a ochotnými maminkami však tuto odvalu mají. Teď tedy stojíme u zrodu unikátní dlouhodobé studie CELSPAC: TNG (Central European Longitudinal Study of Parents and Children: The Next Generation – Středoevropská dlouhodobá studie rodičů a dětí: Další generace). Je zaměřena na těhotenství, porod a vývoj dítěte. Poodhalme, co se za ní skrývá.

VŠE, CO NA NÁS PŮSOBÍ

Opatrné odhady předpokládají, že na celém světě je čtvrtina chorob u dospělých a třetina chorob u dětí způsobena vlivem životního prostředí. Na vzniku takovýchto onemocnění se faktory životního prostředí mohou podílet až z 90 %. Při těchto úvahách však nesmíme zapomínat na sociální prostředí člověka, jeho životní styl, metabolismus, genetiku nebo i stav střevního mikrobiomu. Podobně také na odevzu lidského těla na různé druhy záření, hluk, infekci, stres, nadměrné požívání alkoholu nebo kouření.

Všem těmto faktorům se říká expozom, což je zjednodušeně řečeno vlastně všechno, co na nás působí. A to nejen po narození, ale i ve chvílích, kdy je dítě v bezpečí matčina těla. Placentou se přenášejí do organismu dítěte potřebné živiny, ale také mnoho dalších látek. Mnohdy bohužel i těch škodlivých. Jejich hromadění spolu s dalšími faktory může mít vliv na vývoj a růst dítěte už před jeho narozením, stejně tak může ovlivnit jeho postnatální vývoj. Může také stát za vznikem některých onemocnění i v pozdějším věku člověka.

POZNATKY PRO ZLEPŠENÍ ŽIVOTA

Pomoci odhalit některé ze souvislostí mezi faktory, které na člověka působí, a vznikem nemocí může dlouhodobá epidemiologická studie. A právě jedna taková v současnosti vzniká na půdě FN Brno a MU. Studie CELSPAC: TNG navazuje na svoji předchůdkyni studii ELSPAC, do níž bylo zapojeno na 7 500 dětí a jejich rodin z Brna a okolí. Ta sledovala vliv různých faktorů na zdraví v posledních 20 letech. Z výsledků mimo jiné vyplynulo, že děti kuřáků častěji trpí nemocemi dýchací soustavy, alergiemi, vyšším výskytem hyperaktivity nebo poruchami pozornosti. Data ze studie ELSPAC také ukázala na spojení mezi nedostatečnou délkou a kvalitou spánku u matek a výskytem depresivních symptomů. Ukázalo se také, že pravidelná pohybová aktivita těhotných žen, 20 až 30 minut denně, nemá žádný negativní vliv na porod nebo přímo na novorozence.

RODINA CELSPAC

První těhotné ženy měly možnost zapojit se do studie CELSPAC: TNG již na jaře v roce 2015. Tím, že byly ochotné darovat vzorek pupečnickové krve, pomohly zavést správnou laboratorní praxi pro rozdělování a skladování vzorků tak, aby je bylo možné uchovat opravdu po dlouhé měsíce až roky ve stejné nezměněné kvalitě. V průběhu roku 2019 jsme oslavili prvních tisíc maminek, které do studie vstoupily. Umožnily nastavit všechny jednotlivé kroky a celé procesy z dlouhého řetězce tak, aby vznikl unikátní systém vypovídající o životě jedné generace a přinesl poznatky a zlepšení pro děti generací dalších. Nyní bychom rádi CELSPAC komunitu rozšířili až na 10 tisíc nových rodin.

DOTAZNÍKY ON-LINE

Do studie CELSPAC: TNG se mohou zapojit těhotné ženy od 38. týdne těhotenství, které přicházejí na kontrolu na Gynekologicko-porodnickou kliniku FN Brno v Bohunicích nebo na Obilním trhu.

Nábor se děje za nerušeného provozu obou pracovišť, o zájemkyně se totiž starají studiové asistentky. V první řadě maminkám vysvětlí vše, co studie obnáší a jaké vzorky biologického materiálu mohou darovat pro výzkum. V současné době získáváme vzorky pupečnickové krve, od těhotných žen vzorky venózní krve, moči a vzorky z dutiny ústní. Od miminek potom vzorky stolice a suché kapky krve z patičky během standardního novorozeneckého screeningu.

Asistentky zájemkyním představí on-line systém, ve kterém pak vyplňují dotazníky. S těmi se budou opakovaně setkávat po celou dobu trvání studie. V dotaznících se mimo jiné ptáme na zdraví maminky, její stravu nebo prostředí, ve kterém žije. U dítěte nás zajímá hlavně jeho vývoj.

Maminky se také mohou seznámit s významem celé studie, s jejími cíli a co všechno jim může účast v takovéto studii přinést za benefity. Pro všechny účastníky jsou připraveny užitečné pozornosti v podobě plen pro novorozence, drobné dárky, ale především možnost být součástí jedinečného projektu, mít přístup k novinkám ze světa vědy a mít přednostní možnost zapojit se do navazujících výzkumů, které budou přinášet konkrétní informace o stavu organismu.

DŮRAZ NA MIKROBIOM A IMUNITU

První dílčí výsledky studie očekáváme právě u výzkumu mikrobiomu. Měli bychom vědět víc o tom, jaký může být vztah mezi mikroorganismy žijícími v lidském střevě a naším zdravím nebo vznikem onemocnění. Bude sledováno, jak se organismus novorozence osidluje mikroorganismy, jakou roli v tom hraje mikrobiom matky, jaké jsou rozdíly ve složení mikrobiomu dětí narozených vaginálně a císařským řezem, jaké jsou vlivy kojení nebo očkování. Výzkumníci se chtějí také zaměřit na vývoj imunitního systému v souvislosti s mikrobiomem i na to, jaká mohou vznikat v dlouhodobém pohledu imunitní onemocnění.

CHCETE BÝT U TOHO?

Dlouhodobá účast ve studiích vyžaduje velkou dávku trpělivosti, protože na první výsledky se čeká několik let. Očekáváme však, že pak se nám otevře nový pohled na onemocnění, jejichž příčinu zatím neznáme a pomůžeme tak s jejich léčbou. Budeme také moci přinést nová a zlepšující opatření do procesu péče během těhotenství a rané péče o dítě. A vy můžete být u toho, být součástí naší cesty za poznáním a svým dílem k tomuto nemalému úkolu přispět.

VELKÝ DÍK A RESPEKT

A možná to nejdůležitější nakonec. Velmi si vážíme podpory všech pracovníků Gynekologicko-porodnické kliniky, Neonatologického oddělení a Oddělení klinické hematologie – LEHABI Fakultní nemocnice Brno, vědeckých týmů Masarykovy univerzity z Centra RECETOX, Institutu biostatistiky a analýzy, Ústavu výpočetní techniky a všech dalších, kteří nám pomáhají tento projekt realizovat. Moc děkujeme také všem maminkám, které přispěly k nastavení a zdokonalení všech postupů, se kterými budeme denně pracovat. Vážíme si také podpory a účasti všech dalších, kteří tomuto projektu fandí.

Studie CELSPAC:
TNG je stále otevřená
a je možné se do ní zapojit.

Více na
www.celspac.cz

WWW

nebo pište na
info@celspac.cz

POZVÁNKA NA SYMPOZIUM NITS A JAZZOVOU MŠI

 doc. MUDr. Teodor Horváth, CSc.

Dne 12. listopadu 2019 tomu bude přesně sto let, co věhlasný fyziolog Edward Babák (1873-1926) proslavil první přednáškou „Úvod do studia lékařství“ na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity (LF MU) v Brně, což prakticky znamenalo začátek univerzitní výuky medicíny v Brně. V předvečer tohoto výročí, 11. listopadu 2019, rozezvučí dokonalou akustiku katedrály na Petrově světově proslulá a výsostně domácí Jazzová mše Jaromíra Hniličky v podání B-Side Bandu. Stane se tím nejenom předejrou Uvítací recepce 3. symposia nonintubační hrudní chirurgie CZ Brno EU, ale i příštích století LF MU. Všichni studenti, absolventi a zaměstnanci LF MU, akademičtí i neakademičtí, i všichni zdravotníci Moravy jsou srdečně zváni.

Konference

POKRAČOVÁNÍ VE STUDIU LÉKAŘSTVÍ SKRZE NON-INTUBAČNÍ HRUDNÍ CHIRURGII
se uskuteční ve dnech 11. – 13. 11. 2019

Mezinárodní konference za účasti původců novodobé fyziologické hrudní operativy a jejich žáků z National Taiwan University (NTUH) v Taipei přispěje k důstojné oslavě stého výročí první přednášky LF MU a také k sebevědomému startu do dalších let. Zapojte se do konference Pokračování studia lékařství skrze nonintubační hrudní chirurgii (NITS) a přijďte se nadechnout přátelské atmosféry této tvořivé sešlosti. Zároveň se můžete těšit na libozvučné pozdravení účastníků konference v podání Mužského pěveckého sboru ze Slovácka. Mimo to, že se krátce osvěžíme dějinami spolupráce s NTUH, rádi otevřeme prostor k prezentaci domácí NITS operativy z Liberce, Hradce Králové a Ostravy. Součástí konference bude pohled na proceduru z pozice zdravotní sestry/bratra a instrumentářky. Se zatajeným dechem budeme moct sledovat neotřelé líčení našich anesteziologů o úspěšných řešeních záležitostí učební křivky, o elegantním vypořádání se s reaktivitou poplicnice u zavádění chirurgického vagonového bloku i o jejich mistrných reakcích v případě nenadálých operačních komplikací. Mimořádně nás potěší účast kolegů pneumologů a onkologů. Rozvoj úzké spolupráce s nimi je důležitý. V současnosti klademe důraz zejména na časnou diagnostiku a léčbu nádorů plic v rámci Vysoce specializovaného pneumoonkologického centra FN Brno. S úctou a značnou dávkou zvědavosti na jejich zkušenosti přivítáme na sympoziu rovněž spolupracovníky z Coswigu (D), Szegedu (H) a Martina (SK). Velkou radost nám způsobí přítomnost zřídavých kolegů z Prahy. Nepochybně i je zaujmou příspěvky patofyziologa a přírodovědce anebo zsvěcená sdělení o nových technologiích.

Na sympoziu představíme souhrnný rozbor všech operací NITS, které jsme provedli v sedaci a v místní anestezii na dýchající plicí – od vytažení cizího tělesa z pohrudniční dutiny, klínovitých plicních resekcí, či odstranění nádoru hrudní stěny, nebo mezihrudí a skrze videoasistované odstranění plicních laloků anebo segmentů pokračujíc až k odstranění celého plicního křídla otevřenou cestou. Zdůrazníme naši úctu k chirurgické filosofii Františka Buriana (1881-1965), která nás přivedla ke vstupu do hrudníku pouhým rozhrnutím svalů namísto jejich protěťtí. Čili budeme společně objevovat závrtně rozmanitý a neustále vzkvétající půvab chirurgie. Nezapomeneme si připomenout, že vědec je skromný, nepřeceňuje se, neizoluje a nevyvyšuje. Poctivě hledá a neohroženě hájí pravdu. Proti kultuře vlastnění staví kulturu dávání. Vším výše uvedeným poodhalíme pláštík starověké moudrosti, kterou na Tchaj-wanu znají již několik tisíciletí: Nejlepší návštěva je z největší dálky.

Za spolupořadatelské nasazení náleží náš dík Odboru zdraví Magistrátu města Brna. České lékařské komoře OSL ČLK Brno město jsme vděční za podporu komunikační. Zvláštní poděkování patří řediteli FN Brno Romanu Krausovi za svěřenou organizační důvěru. Jistě Vás nepřekvapí, že záštitu nad 3. sympoziem nonintubacní hrudní chirurgie CZ Brno EU převzal děkan Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v osobě jejího rektora Martin Bares a 1. náměstek primátorky města Brna Petr Hladík.

*Dávame Vám tyto zprávy s radostí.
Chirurgicky Vaši T. Horváth a spol.*

B | R | N | O |

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

MUNI
MED

C.B.C.
MD Horvath

11. 11. 2019 17h

LF100 Pour féliciter Jazzová mše

Jaromír Hnilička

B-Side Band, bandleader Josef Buchta
členové Filharmonie Brno, Ars Brunensis chorus
dirigent Dan Kalousek

Edward BABÁK
1873 – 1926
významný český fyziolog

Precious ladies VÍTEJ WELCOME Milé dámy
Dear gentlemen 3. NITS 3rd vzácní páni
No semblance Symposium žádné zdání
A good chance příležitost
Doing a fine job k časné péči
On early care skvěle k máni
Well then opt nuže pojd'me
Compliant lane svorně za ní
尊敬的女士
親愛的先生
非僅僅表淺的
而是一個好的機會
好好仔細地
在早期照顧上
恰當的選擇
最合適的方式

POLYMED

RADIXCZ

Medtronic

Johnson & Johnson

MAC'S MEDICAL

SUPERVIZE VE FN BRNO VČERA A DNES

Mgr. Jana Špačková

Již několik let v Nemocničních listech informujeme o tom, co supervize je a v čem může být pomáhajícím profesionálům v ošetrovatelské praxi užitečná. Domníváme se, že informovanost tohoto druhu je v současnosti přiměřená, a proto se chceme v našem příspěvku věnovat především změnám, které se nám v roce 2018 povedlo zavést a které plánujeme uskutečnit v roce 2019.

Když jsme v lednu 2015 začali s realizací Supervizního programu ve FN Brno, převzali jsme vzor od našich kolegů z oblasti sociálních služeb, kteří již se supervizi měli zkušenosti. Základem programu byla skupinová supervizní setkání pro NLZP v adaptačním procesu a vzdělávání v supervizi. V průběhu tří let jsme pomalu, ale pravidelně získávali zpětnou vazbu od účastníků samotných supervizi i vzdělávacích akcí, které jsme ve spolupráci s OVPZ organizovali. NLZP velmi často hovořili:

- o možnosti individuálních setkávání, která by pro ně byla přínosnější, a z lidského hlediska příjemnější – „myslím, že by bylo dobré pořádat individuální supervize, ty skupinové nebyly tak přínosné“,
- o supervizích pro vedoucí pracovníky NLZP – „aby si poslechli, jak to chodí jinde, aby věděli, že to jde dělat i jinak, poslechnout si jiné názory a zkušenosti by mohlo být fajn“,
- o supervizi pro mentory a školitelky – „supervize by neměla být pouze pro absolventy“.

V první polovině roku 2018 jsme na základě těchto informací začali intenzivně přemýšlet o nové podobě Supervizního programu ve FN Brno. Do prosince 2018 se nám povedly dvě základní změny. Tou první je nová organizace supervizi pro NLZP v adaptačním procesu. Tou druhou změnou, která se nám ve spolupráci s Centrem informatiky povedla zrealizovat, je spuštění webové stránky Supervizního týmu FN Brno v SharePointu.

Od června 2018 oslovujeme nově nastupující NLZP na vstupním školení, v rámci krátkého supervizního bloku. Pro absolventy je první setkání, které probíhá do 14 dnů od jejich nástupu, vždy závazné. Ostatní nově nastupující NLZP mají možnost volby. V případě, že o tuto formu podpory a rozvoje nemají v době nástupu do nového zaměstnání zájem, jejich rozhodnutí plně respektujeme. Vždy informujeme o tom, že termín prvního setkání se musí sdělit vedoucím pracovníkům dříve, než v den konání supervize. O počtu dalších setkání rozhoduje vzájemná domluva mezi super-

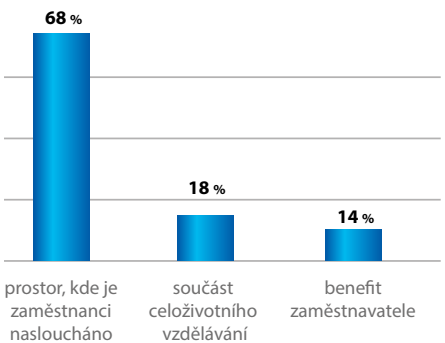
vizorem a supervidovaným pracovníkem. Účastí na dalších supervizních setkáních nesmí zaměstnanec narušit chod svého pracoviště. Nově supervizní setkání probíhají na všech pracovištích FN Brno. V případě zájmu je možné využít k superviznímu setkání výukovou místnost pro NLZP na PDM a malou posluchárnu GPK na PRM. Nezapomněli jsme ale ani na skupinová setkání pro NLZP v adaptačním procesu, která navazují na ukončené individuální supervize, a to vždy na základě dobrovolnosti námi oslovených účastníků.

Zdá se, že tato podoba supervize je pro nově nastupující zaměstnance přijatelnější a efektivnější. Svědčí o tom i výsledky hodnocení supervizních setkání samotnými zaměstnanci na našich webových stránkách. I když za období červen 2018 – únor 2019 absolvovalo supervizi 128 zaměstnanců v adaptačním procesu, počet respondentů v dotazníkovém šetření je mnohem nižší. Důvodem je dostupnost elektronického dotazníku na webových stránkách od prosince 2018. K vyplnění ho dostalo 47 absolventů, kteří ukončili supervizi v období prosinec 2018 – únor 2019. Zpětnou vazbu máme od 46 % všech oslovených. Hlavními oblastmi dotazování bylo vnímání supervize jejími uživateli, užitek ze supervize a otázka podpory supervizního programu ve FN Brno.

My, supervizoři, pozitivně vnímáme, že v období adaptace na nové prostředí je pro respondenty supervize prostorem k uspořádání si myšlenek i nových informací. Na supervizi pohlíží především jako na prostor, kde je zaměstnanci nasloucháno, a to v 68 %. Supervize jako součást celoživotního vzdělávání a benefit zaměstnavatele byla hodnocena ve 32 % (graf č. 1)

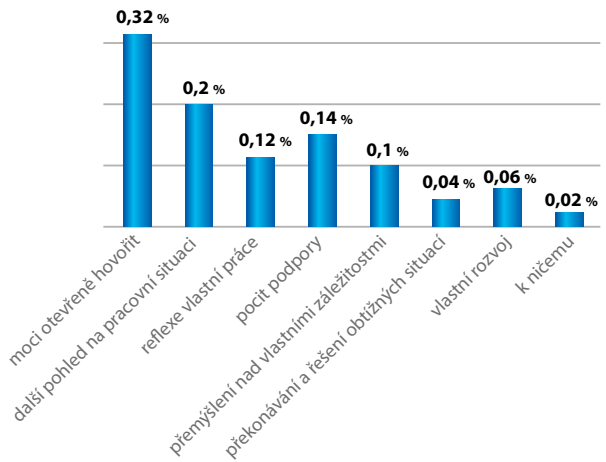
Co se týká užítku ze supervize, tedy moci otevřeně hovořit o vlastní pracovní situaci, získat další pohled na ni,

GRAF Č. 1 Jak vnímáte supervizi ve FN Brno?

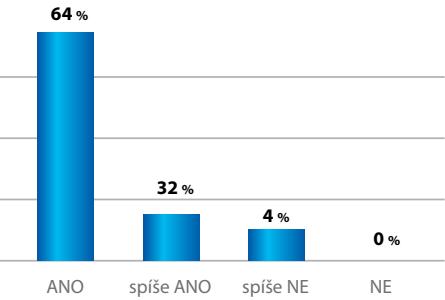
reflektovat svou práci, a to vše v podpůrném prostředí, považujeme za velmi přínosné. Ostatní odpovědi, i když nepřesáhli hranici 10 %, považujeme za důležitou zpětnou vazbu (graf č. 2).

GRAF Č. 2 K čemu vám byla supervize užitečná?

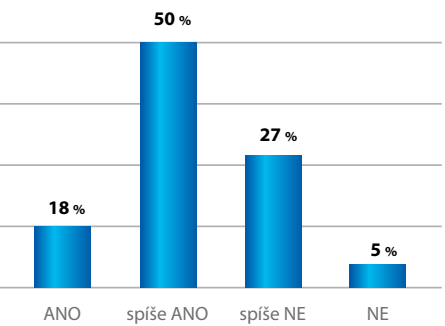
K otázce pokračování supervizního programu ve FN Brno jsme zaznamenali pozitivní odpověď v 96 % (graf č. 3).

GRAF Č. 3 Myslíte si, že by měl supervizní program ve FN Brno pokračovat?

Odpovědi respondentů na poslední otázku by mohly vypovídat například o užitečnosti a míře bezpečí, kterou absolventi zažili v rámci supervizních setkání, a právě proto si dokážou představit využití supervize i v průběhu

GRAF Č. 4 Využil/a byste supervizi v budoucnosti?

své další praxe. Potvrdila by se nám tak zkušenost britského psychologa a spoluautora knihy Supervize v pomáhajících profesích, Robina Shoheta, který byl přesvědčen o tom, že ten, kdo zažije dobrou supervizi na začátku své praxe, bude jí schopen využívat i v jejím průběhu. V tomto šetření se pro využití supervize v budoucnu vyjádřilo 68 % dotázaných (graf č. 4).

Výsledky šetření korespondují s naší představou pokračovat ve FN Brno v supervizním programu. Přejeme si, aby byla supervize pozitivně vnímána samotnými uživateli a pozice supervizora byla ve zdravotnictví ukotvena. Budeme nadále pracovat na tom, aby se základní informace o supervizi a její funkci šířily mezi zaměstnance FN Brno bez ohledu na jejich pracovní pozice a délku praxe.

„Výhoda otevřené komunikace o záležitostech s člověkem, který přímo s Vámi nepracuje, ale i tak Vám rozumí.“

Zdravotnický záchranář, účastník individuální supervize

Od prosince 2018 je v SharePointu, v sekci NLZP, k dispozici odkaz na Supervizní tým FN Brno. Touto cestou se nejen my, supervizoři, ale všichni zaměstnanci organizace mohou v případě potřeby a zájmu podívat na důležité informace. Navíc zde mohou pracovníci, kteří ukončili supervizi, vyplnit dotazník v elektronické podobě.

Od ledna 2019 nabízíme supervizní setkávání pro vedoucí pracovníky, pro mentory a školitelky, pro všechny NLZP s různou délkou odborné praxe, kteří projeví o supervizi zájem. Jedná se o supervize individuální, týmové a skupinové. Na individuální supervize se v případě zájmu a potřeby mohou hlásit zaměstnanci sami. Také připomínáme, že vedoucí pracovníci NLZP mají i nadále možnost doporučit supervizi svým podřízeným a v případě jejich souhlasu nás kontaktovat elektronicky na adrese fbrno-supervize@fnbrno.cz.

„Supervize je velká podpora a posun pro zaměstnance.“

Všeobecná sestra, účastnice individuální supervize

Nadále platí, že:

- čas strávený na supervizním setkání se započítává do pracovní doby zaměstnance a do celoživotního vzdělávání NLZP;
- v rámci ukončené spolupráce obdrží od nás každý účastník osobně 2x potvrzení o absolvování supervize, i s počtem absolvovaných hodin (1x pro sebe, 1x pro vedoucího pracovníka);

Vzdělávací akce v roce 2019 - Inovační kurz Reflektovaná ošetrovatelská praxe, Jednodenní seminář Supervize v ošetrovatelské praxi - nadále organizuje OVPZ. Zájemci o vzdělávací akce kontaktují pracovníci OVPZ, [ludmila.kupcikova@fnbrno.cz](mailto: ludmila.kupcikova@fnbrno.cz).

Důležitou součástí náplně práce Supervizního týmu FN Brno je účast na konferencích. Ve dnech 21. 3. – 22. 3. 2019 se v komorním prostředí hotelu Myslivna konala již druhá konference s názvem Supervize ve zdravotnictví po druhé. Akce se zúčastnilo 30 odborníků a zájemců o supervizi z celé České republiky. Dvoudenní setkání zahájila ředitelka odboru ošetrovatelství a nelékařských povolání z MZ ČR Mgr. Alice Strnadová, MBA, která v úvodu pohovořila o personální situaci ve zdravotnictví a vizech do budoucna. Odborný program byl věnován supervizní práci v pregraduální přípravě studentů zdravotnických oborů, zkušenostem se supervizní prací v ošetrovatelství i zamyšlením nad osobností supervizora ve zdravotnictví. Součástí programu byly také dva workshopy na téma role supervizora a podoby supervize ve zdravotnictví.

Závěrem děkujeme všem účastníkům supervizních setkání a vzdělávacích akcí, kteří nám poskytují zpětnou vazbu. Díky ní přizpůsobujeme supervizní práci aktuálním potřebám NLZP, kterým je tato forma podpory a rozvoje určena. Děkujeme OVPZ za pomoc při organizaci vzdělávacích akcí spojených se supervizí, především paní Kupčikové. Poděkování patří pracovníkům Centra informatiky za pomoc při realizaci vlastního webu a vedení naší nemocnice za několik let trvající podporu myšlenky pomáhat těm, kteří pomáhají.

S přáním všeho dobrého Supervizní tým FN Brno
fbrno-supervize@fnbrno.cz

ODDĚLENÍ LÉČEBNÉ VÝŽIVY FN BRNO

OBALY POTRAVIN – NEPOVINNÉ ÚDAJE

Bc. Mgr. Kateřina Ondrušová

V druhé části tématu o značení potravin a výživových údajích se budeme věnovat nepovinným výživovým údajům. Tedy těm složkám stravy, jejichž obsah v produktu je vyšší než 15 % RHP (referenční hodnoty příjmu) a které může výrobce uvádět dobrovolně. Ovšem i tady se musí výrobce řídit stanovenými pravidly. Nesmí uvádět spotřebitele v omyl nebo ho klamat, musí být uvedeny ve srozumitelné formě a je nutné dodržet stanovené pořadí. Mezi nepovinné řadíme údaje o obsahu:

- mononenasycených MK
- ponynenasycených MK
- polyalkoholu
- škrobu
- vlákniny
- vitaminů a minerálních látek

Ani cholesterol či trans mastné kyseliny se uvádět nesmí.

Energetická hodnota		x kJ/kcal
Tuky	nasycené mastné kyseliny	x g
	mononenasycené mastné kyseliny	x g
	polynenasycené mastné kyseliny	x g
Sacharidy	cukry	x g
	polyalkoholy	x g
	škroby	x g
Vláknina		x g
Bílkoviny		x g
Sůl		x g
Vitaminy a minerální látky		x mg/μg

Povinné

Nepovinné / dobrovolné

INFORMACE O OBSAHU VLÁKNINY

Mezi dobrovolné údaje patří například informace o obsahu vlákniny, která je velmi důležitou součástí naší stravy a jako významné zdroje se uplatňují především obiloviny, luštěniny, ovoce, zelenina, skořápkové plody. Energetický přínos je malý, vláknina má funkci hlavně ochrannou. Působí v prevenci řady neinfekčních onemocnění, např. rakoviny tlustého střeva a jiných nádorů, onemocnění srdce a cév, cukrovky, obezity, chronické zácpy (působí vhodnou tuhost stolice, zkracuje průchod tráveniny střevem a podněcuje činnost střev) a některých onemocnění trávicího a zažívacího ústrojí (divertikulární choroba, ulcerózní kolitida atd.).

Odhaduje se, že denně konzumujeme asi 10 – 20 g vlákniny potravy. Denní doporučená dávka by měla být ovšem vyšší, a to 30 g. V prvních dnech zvýšeného příjmu vlákniny může vzniknout plynatost, a proto je dobré zvyšovat příjem vlákniny postupně. Abychom dosáhli doporučeného množství vlákniny za den, musíme konzumovat v průběhu dne různé potraviny a kombinovat je. Níže je uvedena tabulka obsahu vlákniny na 100 g vybraných potravin. Potraviny lze rozdělit dle obsahu vlákniny:

Nízký obsah vlákniny	< 3 g / 100 g potravy
Střední obsah vlákniny	3-6 g / 100 g potravy
Vysoký obsah vlákniny	> 6 g / 100 g potravy

OBSAH VITAMINŮ

Dalším nepovinným údajem, který určitě stojí za zmínku, je uváděný obsah některých vitaminů. Jedním z velmi diskutovaných je vitamin D. Řadí se mezi lipofilní vitaminy, tedy rozpustné v tucích, a vyskytuje se ve svém provitaminu v pokožce a slunečním zářením se mění na vitamin. Představuje celoživotně nepostradatelný mikronutrient, který se přirozeně nachází v relativně omezeném počtu potravin. Ty představují významný zdroj vitaminu D především tehdy, kdy není možné využít jeho endogenní tvorbu v kůži po ozáření sluncem. K ovlivňujícím faktorům pak patří především zdravotní konstituce a věk jednotlivců. V potravinách nalezneme vitamin D nejvíce v rybím tuku, játrech a tučných mořských rybách. Menší množství obsahují vejce, maso, mléko, mléčné výrobky a máslo. V organismu se uchovává 2-4 měsíce. Hraje významnou úlohu ve funkci svalů a nervů, krevního srážení, růstu buněk a využití energie. Zpomaluje ztrátu kostní hmoty, působí preventivně snižováním výskytu osteoporotických zlomenin. Dietární zdroje bez doplňků stravy nepostačují k pokrytí jeho doporučených denních dávek, a proto také někteří výrobci přichází k fortifikaci, tedy obohacení různých produktů o vitamin D.

ZÁVĚR

I přesto, že výše zmíněné údaje nejsou povinné, a všechny výrobky je neobsahují, je dobré o nich vědět a na obalech potravin je hledat. Spotřebitel by měl mít přehled o tom, co konzumuje a jaké množství jednotlivých živin výrobek či potravina obsahuje. Důležité je si také uvědomit, že hodnoty jsou uváděny na 100 g. Zamýšlejme se, kolik, čeho a proč jsme schopni zkonsumovat.

Potravina	Vláknina (g/100 g)
Pšeničné otruby	40
Fazole červené	37
Cizrna	33,5
Červená čočka	22,6
Lískové ořechy	17
Mandle	15,9
Ovesné vločky	12,7
Hrách	12,6
Celozrnný chléb	11
Vlašské ořechy	10,8
Pistácie	10,4
Datle sušené	9,4
Hrášek	6,7
Maliny	6,4
Rybíz	5,8
Ostružiny	5,6
Celozrnné pečivo	5
Kapusta	4,8
Brokolice	4,1
Borůvky	3,4
Jablko, hruška	3
Zelí	2,5
Špenát	2,2
Rajčata	1,6

Zdroj: NutriDatabase.cz – Databáze složení potravin České republiky.
Dostupné z: <https://www.nutridatabase.cz/>.

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

PŘIJĎTE DAROVAT KREV

Transfuzní a tkáňové oddělení

Pracoviště Brno
Fakultní nemocnice Brno
Jihlavská 20, 625 00 Brno
pavilon I2

Dárce krve FN Brno darcekrvefnbrno

TTO FN Brno

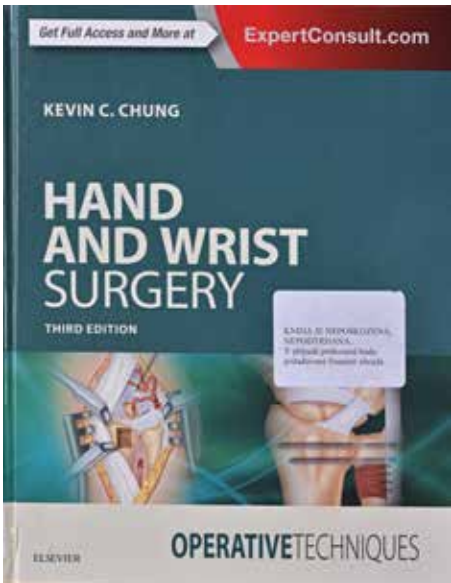
Bezplatná linka pro dárce krve

800 900 097

po-pá 6:30 – 14:00 hod.

Přijem dárců k odběru
po-pá 6:30 – 13:00

- BARKNOWITZOVÁ, Susanne. Dýchání jako živoucí dění: dechová terapie v praxi. Brno: Kazda, 2019, 111 s. ISBN 978-80-907420-3-1.
- BUCHTELOVÁ, Eva. Speciální kineziologie. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 73 s. ISBN 978-80-7561-103-1.
- DADÁK, Lukáš, Tomáš TOMÁŠ a kol. Zdravotnická první pomoc pro obor fyzioterapie. Brno: Masarykova univerzita, 2019, 71 s. ISBN 978-80-210-9194-8.
- DOLEŽAL, Pavel a Marian SIČÁK. Otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku. Bratislava: Herba, 2018, 479 s. ISBN 978-80-89171-72-8.
- DUBOVÁ, Olga a Michal ZIKÁN. Praktické repetitorium gynekologie a porodnictví. Praha: Maxdorf, 2019, 863 s. ISBN 978-80-7345-599-6.
- ELIŠKA, Oldřich a kol. Lymfedém. Praha: AMCA, 2018, 171 s. ISBN 978-80-88214-09-0.
- FAIT, Tomáš. Klimakterická medicína. 3. přeprac. vyd. Praha: Maxdorf, 2018, 228 s. ISBN 978-80-7345-594-1.
- FENDRYCHOVÁ, Jaroslava a kol. Ošetřování ran a stomií. Brno: NCO NZO, 2018, 158 s. ISBN 978-80-7013-593-8.
- FUSEK, Josef, Josef HERINK a Ondřej PLESKOT. Obecná farmakologie. Pardubice: Univerzita Pardubice, 101 s. ISBN 978-80-7560-129-2.
- HANUŠ, Tomáš a kol. Historie urologických pracovišť v ČR. Praha: Maxdorf, 2018, 431 s. ISBN 978-80-7345-579-8.
- HAVLOVÁ, Vladimíra a Petr WOHL. Kuchařka při onemocnění žaludku. Praha: Vyšehrad, 2019, 106 s. ISBN 978-80-7601-094-9.
- HELLER, Jan. Zátěžová funkční diagnostika ve sportu: východiska, aplikace a interpretace. Praha: Karolinum, 306 s. ISBN 978-80-246-3359-6.
- CHAPEL, Helen a kol. Základy klinické imunologie. Praha: Stanislav Juhaňák – Triton, 2018, 343 s. ISBN 978-80-7553-396-8.
- CHUNG, Kevin C. Operative techniques: hand and wrist surgery. 3th ed. Philadelphia: Elsevier, 2018, 924 s. ISBN 978-0-323-40191-3.
- JIRKOVSKÁ, Alexandra. Léčba diabetu inzulinovou pumpou a monitorace glykémie. 6. vyd. Praha: Maxdorf, 2019, 111 s. ISBN 978-80-7345-601-6.

- KASALICKÝ, Mojmír. Bariatrie: chirurgická léčba obezity a cukrovky. Praha: Maxdorf, 2018, 134 s. ISBN 978-80-7345-593-4.
- LUDÍKOVÁ, Barbora, Jana VOLEJNÍKOVÁ a Dagmar POSPÍŠILOVÁ. Trombocytopenie v dětském věku. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018, 101 s. ISBN 978-80-244-5477-1.
- MARENČÁK, Jozef. Chronická prostatitida: syndróm chronickej prostatitické bolesti. Bratislava: Solen, 2018, 96 s. ISBN 978-80-89858-13-2.
- MCGREGOR, Renee. Ortorexie: posedlost zdravou stravou. Praha: Dobrovský, 2019, 197 s. ISBN 978-80-7390-968-0.
- OŠLEJŠKOVÁ, Hana a kol. Aktuální kapitoly z dětské neurologie pro praxi. Olomouc: Solen, 2018, 192 s. ISBN 978-80-7471-240-1.

- OŠTÁDAL, Petr a kol. ECMO: Extrakorporální membránová oxygenace: manuál pro použití u dospělých. 2. aktualiz. vyd. Praha: Maxdorf, 2018, 93 s. ISBN 978-80-7345-591-0.
- RAMOS RIVERA, Gonzalo Alonso. Epileptické encefalopatie. Bratislava: Solen, 2018, 113 s. ISBN 978-80-89858-06-4.
- SANTASOVÁ, Dana. Nejen jóga pro bolavá záda: 40 cvičení pro tělo i duši, díky nimž obnovíte svoji pohyblivost, budete se cítit lépe a nadobro se zbavíte bolesti. Brno: CPRESS, 2019, 152 s. ISBN 978-80-264-2413-0.
- SEDLÁČKOVÁ, Eva a kol. Neuroendokrinní nádory v kasuistikách. Praha: Current Media, 2018, 147 s. ISBN 978-80-88129-35-6.
- SMETANA, Jan a kol. Vysoce nebezpečné nákazy. Praha: Mladá fronta, 2018, 206 s. ISBN 978-80-204-4655-8.
- STRAKOVÁ JIRKŮ, Lucie. Obsedantně kompulzivní porucha u dětí a dospívajících: příručka pro terapeuty, psychology i rodiče. Praha: PASPARTA, 2018, 115 s. ISBN 978-80-88163-89-3.
- TESAŘ, Vladimír a kol. Moderní farmakoterapie v nefrologii. Praha: Maxdorf, 2018, 354 s. ISBN 978-80-7345-598-9.
- VLHA, Marek, Josef ŠAUR a kol. Kalendář Masarykovy univerzity 1919-2019. Brno: Masarykova univerzita, 247 s. ISBN 978-80-210-9116-0.
- VOKURKA, Samuel a kol. Onkologie v kostce. Praha: Current Media, 2018, 271 s. ISBN 978-80-88129-37-0.
- VYMAZAL, Tomáš a kol. Naléhavé situace na operačním sále aneb co dělat, když... Praha: Univerzita Karlova: Karolinum, 2018, přibl. 200 s. ISBN 978-80-246-3901-7.
- WILLS, Pauline. Manuál reflexologie: přehledný průvodce léčením organismu pomocí nohou a rukou. Olomouc: Anag, 2018, 175 s. ISBN 978-80-7554-145-1.
- ZAJÍČEK, Robert, Peter GÁL a kol. Jizva: nejen v popáleninové medicíně. Praha: Mladá fronta, 2018, 199 s. ISBN 978-80-204-4721-0.
- ZAUN, Hansotto a Dorothea DILL. Onemocnění nehtů – patologické změny. Děhylov: Odel Laboratories, 2019, 144 s. ISBN 978-80-270-5203-5.

PRO TY, CO CHTĚJÍ SPRÁVNĚ JÍST

Preventivní program

Zdravá strava

- Odborné vyšetření nutričním terapeutem
- Zjištění nutričního stavu na přístroji InBody, složení Vašeho těla a efektivity Vašeho metabolismu
- Zhodnocení stravovacích zvyklostí, doporučení správné skladby a režimu stravování

Cena: 1.190,- Kč

Zdravá strava PLUS

- Odborné vyšetření nutričním terapeutem
- Zjištění nutričního stavu na přístroji InBody, složení Vašeho těla a efektivity Vašeho metabolismu
- Zhodnocení stravovacích zvyklostí, doporučení správné skladby a režimu stravování
- Druhá konzultace s nutričním terapeutem po 4 – 6 týdnech

Cena: 1.990,- Kč

Víte, že správnou výživou můžete významně podpořit kvalitu svého života?

Pomůžeme Vám!

Upravte svůj životní styl, stravovací zvyklosti a předcházejte tak diabetu, onemocnění srdce a cév, obezitě, vysokému krevnímu tlaku, onkologickým onemocněním! Významně můžete podpořit kvalitu svého života.

Parkování zajištěno v areálu nemocnice.

Fakultní nemocnice Brno
Jihlavská 20, Brno
Tel.: +420 532 232 895
Mobil.: +420 778 080 213
+420 775 761 730
www.preventivni-programy.cz
preventivniprogramy@fnbrno.cz

Pod záštitou ředitele FN Brno
u příležitosti Světového dne srdce
a v rámci Brněnských dnů pro zdraví
pořádá
Interní kardiologická klinika
FN Brno Den otevřených dveří.

22. září 2019

10:00 - 13:00 hod.

KARDIO FN Brno DEN

PROGRAM:

- ♥ prohlídka prostor kliniky – Koronární jednotka, sálky Pracoviště invazivní a intervenční kardiologie, Arytmologické sálky, ECHO pracoviště, lůžkové oddělení
- ♥ prohlídka high-tech simulačního centra s ukázkou výkonů na specializovaném kardiovaskulárním simulátoru
- ♥ možnost základních preventivních vyšetření
- ♥ nácvik kardiopulmonální resuscitace
- ♥ poradenství – odvykání kouření, nutriční terapeuti, specializovaná edukace pro kardiaky, specializovaná fyzioterapie

„Rozum se na delší dobu zastaví
v životě mnohokrát. Srdce jen jednou.“
NAVŠTIVTE KARDIO DEN NA IKK

www.fnbrno.cz
www.facebook.com/FNBrno
www.twitter.com/FNBrno
www.instagram.com/fakultninemocnicebrno

**FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO**